

V.1. AMENINȚĂRI PENTRU BIODIVERSITATE ȘI PRESIUNI EXERCITATE ASUPRA BIODIVERSITĂȚII

V.1.1. SPECIILE INVAZIVE

Speciile alogene invazive (SAI) sunt specii care sunt transportate inițial, ca urmare a acțiunii umane, în afara mediului natural al acestora, depășind barierele ecologice și care apoi supraviețuiesc, se reproduc și se răspândesc, generând efecte negative asupra ecologiei noului mediu în care s-au stabilit, precum și consecințe economice și sociale grave. S-a estimat că din cele peste 12 000 de specii alogene care se găsesc în mediul european, 10–15 % s-au reprodus și s-au răspândit, cauzând daune economice, sociale și asupra mediului înconjurător.

În perioada 2018-2022 Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor implementează proiectul *Managementul adecvat al speciilor invazive din România, în conformitate cu regulamentul UE 1143/2014, referitor la prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive*. Obiectivul general al proiectului este de a crea instrumentele științifice și administrative necesare pentru managementul eficient al speciilor invazive din România, în conformitate cu Regulamentul UE 1143/2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive.

Prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2019/1262 al comisiei din 25 iulie 2019 de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2016/1141 pentru actualizarea listei speciilor alogene invazive de interes pentru Uniune au fost introduse 17 noi specii. Astfel, lista speciilor alogene invazive la nivelul Uniunii Europene a ajuns la 66 specii, din care 36 sunt plante și 30 animale. Dintre aceste specii, 20 au fost identificate și pe teritoriul României, conform site-ului proiectului *Managementul adecvat al speciilor invazive din România, în conformitate cu regulamentul UE 1143/2014, referitor la prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive* <http://invazive.ccmesi.ro/actualizarea-listei-negre-europene/>

Astfel lista speciilor invazive de interes pentru Uniune, din România, include 20 specii (actualizare iunie 2019 <http://invazive.ccmesi.ro/despre-speciile-invazive/lista-sai-romania/>).

Dintre speciile de plante enumerate în “lista neagră”, în țara noastră sunt destul de larg răspândite și pun probleme următoarele: falsul oțetar sau cenușerul (*Ailanthus altissima*), ceara albinei (*Asclepias syriaca*) și ciuma apelor cu frunze înguste (*Elodea nuttallii*). Față de populațiile acestor plante, România are obligația eliminării complete și permanente, conform Reglementării 1143/2014.

În urma analizării datelor cu privire la speciile de plante și animale din județul Bistrița-Năsăud, a informațiilor din studiile științifice elaborate pentru întocmirea planurilor de management, a studiilor de evaluare adecvată, a discuțiilor purtate cu specialiști biologi, în județul nostru apar ca și prezente următoarele specii invazive: *Erigeron annuus* - bunghisorul american, *Impatiens glandulifera* - slabanogul himalaian, *Reynoutria japonica* = *Fallopia japonica*- iulisca sau troscot japonez și *Amorpha fruticosa* – salcâm pitic, *Robinia pseudacacia*- salcâm, *Solidago canadensis* – sânziana de grădină și *Ambrosia artemisiifolia* – ambrosia.

În perioada decembrie 2019–noiembrie 2022 Agenția pentru Protecția Mediului Bistrița Năsăud implementează în parteneriat cu Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, proiectul *"Elaborarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 ROSCI0393 Someșul Mare, ROSCI0232 Someșul Mare Superior, ROSCI0400 Șieu-Budac, ROSCI0437 Someșul Mare între Mica și Beclean, ROSCI0095 La Sărătură, ROSCI0396 Dealul Pădurea Murei-Sângeorzu Nou și ROSCI0441 Viile Tecii și ariile protejate de interes național 2202 Masivul de sare de Sărățel și 2208 La Sărătură"* cod SMIS 124398. În cadrul activității A.2.11. Elaborarea studiului referitor la impactul antropoc asupra ariilor naturale protejate vizate de proiect este prevăzută și o evaluare a impactului speciilor invazive favorizate atât de activitățile umane, cât și de evoluția mediului natural. Astfel, la finalizarea proiectului vom dispune de date științifice cu privire la speciile invazive din aceste arii naturale protejate, precum și distribuția acestora.

V.1.2. POLUAREA ȘI ÎNCĂRCAREA CU NUTRIENȚI

Directiva Nitrați are ca scop prevenirea poluării apelor subterane și a celor de suprafață cu nitrați proveniți din surse agricole și promovarea utilizării de bune practici agricole. În vederea implementării măsurilor necesare pentru îndeplinirea cerințelor acestei Directive, România a implementat proiectul *„Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți”* în perioada 2013-2017 în localitățile selectate ca vulnerabile sau potențial vulnerabile la poluarea cu nutrienți (ZVN), iar în perioada 2017-2022 proiectul continuă printr-o finanțare adițională. O componentă a proiectului, și anume *„Investiții la nivelul comunităților locale pentru reducerea poluării cu nutrienți”*, sprijină investițiile și practicile de management concrete pentru reducerea poluării cu nutrienți din agricultură, creșterea animalelor și activități umane și oferă sprijin pentru o serie de investiții care pot include sisteme de colectare și compostare a gunoiului de grajd, managementul gunoiului de grajd, producerea de biogaz din deșeuri animaliere și/sau sisteme de canalizare și tratare a apelor uzate în aproximativ 100 de comune care prezintă un risc ridicat la poluarea cu nitrați, din toate cele 11 bazine hidrografice ale României.

În județul Bistrița-Năsăud au beneficiat de finanțare prin acest proiect 3 comune, respectiv comunele Bistrița-Bârgăului, Parva și Tiha Bârgăului, în vederea construirii de platforme comunale pentru depozitarea și gospodărirea gunoiului de grajd, precum și achiziționarea de utilaje pentru manevrarea acestuia.

În vederea respectării Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, beneficiarii măsurii de sprijinire a tinerilor fermieri pentru proiecte ce vizează acțiuni în sectorul zootehnic finanțate prin PNDR 2014-2020, aveau obligația de a deține sisteme de depozitarea/gestionarea adecvată a gunoiului de grajd și a altor dejectii de origine animală.

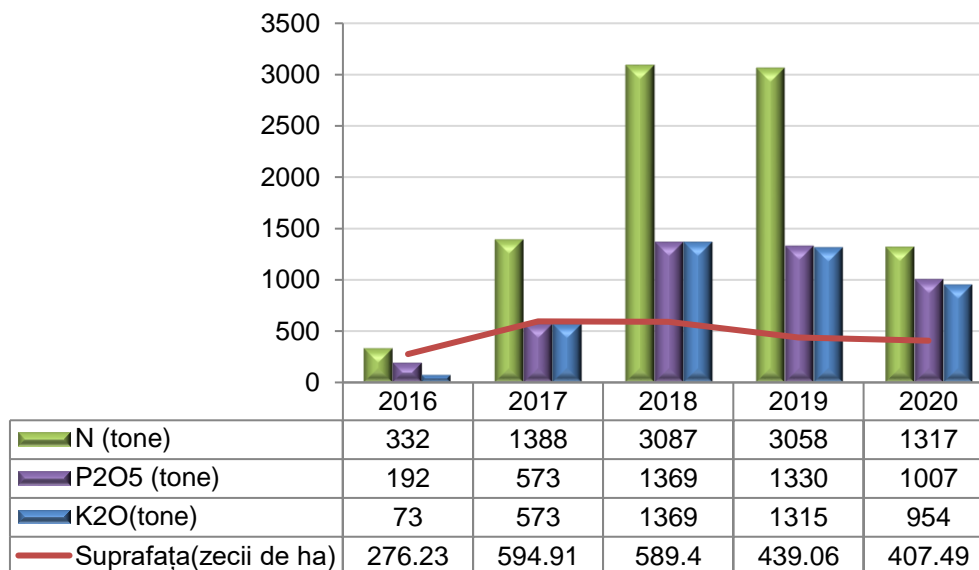
În cursul anului 2021 au fost reglementate din punct de vedere al protecției mediului un număr de 80 proiecte care au vizat și realizarea de platforme pentru depozitarea gunoiului de grajd și bazine de dejectii. Pe lângă acestea, au mai fost reglementate și un număr de 317 proiecte de instalare și dezvoltare a fermierilor, proiecte care includ amenajarea de platforme pentru depozitarea gunoiului de grajd și bazine de dejectii, acolo unde acestea nu există sau sunt neconforme.

În ceea ce privește utilizarea îngrășămintelor chimice în județul Bistrița-Năsăud, se constată o scădere a consumului de îngrășămintă azotoase, fosfatice și a celor potasice în anul 2021 față de anii anteriori, în anii 2018 și 2019 fiind utilizate cele mai mari cantități din ultimii 5 ani. Trebuie specificat faptul că această scădere este corelată și cu o scădere a suprafeței pe care s-au utilizat aceste îngrășămintă în anul 2021 comparativ cu anii anteriori.

Figura V.1.2.1.

Utilizarea îngrășămintelor chimice în agricultură în perioada 2017-2021

în județul Bistrița-Năsăud

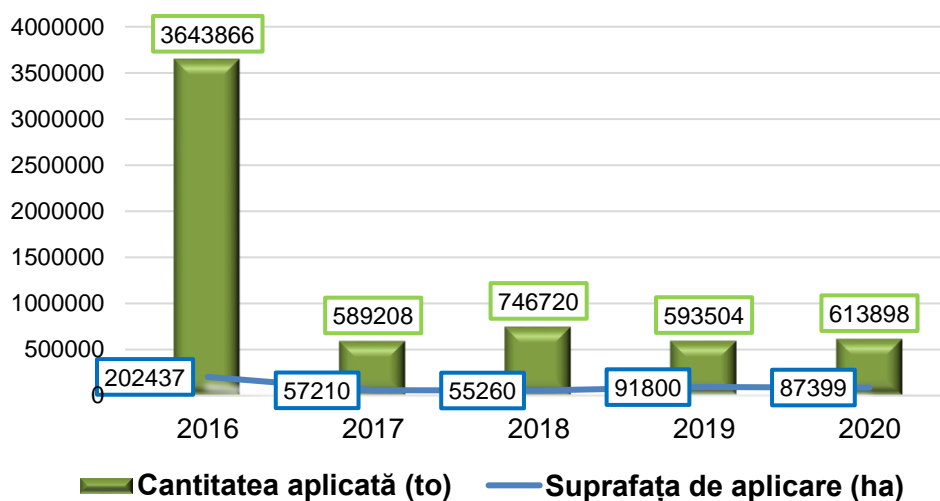

Sursă: Direcția pentru Agricultură Județeană Bistrița-Năsăud

În același timp se observă o creștere atât a cantităților de îngrășăminte naturale utilizate, cât și a suprafețelor pe care au fost aplicate îngrășăminte naturale, în anul 2021 față de anii anteriori.

Figura V 1.2.2

Evoluția consumului de îngrășăminte naturale în județul Bistrița-Năsăud

Sursă: Direcția pentru Agricultură Județeană Bistrița-Năsăud

Suprafața totală a terenurilor agricole din județul Bistrița-Năsăud a fost de 296444 ha la nivelul anului 2021, cu următoarea repartiție pe tipuri de folosințe:

- arabil 91866 ha
- pășuni 96829 ha
- fânețe și pajiști naturale 100880 ha
- vii 378 ha
- livezi 6491 ha

V.1.3. SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Datele pentru acest indicator se vor regăsi în Raportul privind starea mediului pentru anul 2021 la nivel național.

V.1.4. MODIFICAREA HABITATELOR

V.1.4.1. Fragmentarea ecosistemelor

Datele pentru acest indicator se vor regăsi în Raportul privind starea mediului pentru anul 2021 la nivel național.

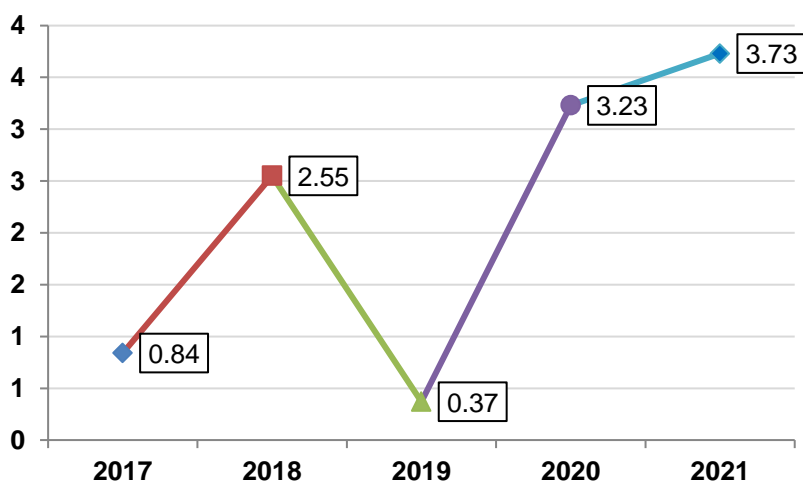
V.1.4.2. Reducerea habitatelor naturale și semi-naturale

Impactul urbanizării depinde de suprafața de teren ocupată și de intensitatea de utilizare a terenurilor, de exemplu gradul de impermeabilizare a solului și densitatea populației. Ocuparea terenului prin extinderea urbană și a infrastructurii respective este, în general, ireversibilă și conduce la impermeabilizarea solului ca urmare a acoperirii terenurilor cu locuințe, drumuri și alte lucrări de construcții. Ocuparea terenurilor urbane consumă cea mai mare parte din suprafața terenurilor agricole și reduce spațiul pentru habitate și ecosisteme care furnizează servicii importante, cum ar fi reglarea echilibrului apei și protecția împotriva inundațiilor.

Conversia terenurilor în scopul dezvoltării infrastructurii urbane, industriale, agricole, turistice sau de transport, reprezintă una dintre cauzele pierderii biodiversității, având ca și consecință în timp degradarea, distrugerea și fragmentarea habitatelor naturale, precum și degradarea funcțiilor solului.

Conform datelor furnizate de Direcția pentru Agricultură Județeană Bistrița–Năsăud, scoaterea din circuitul agricol a celor 3,73 ha terenuri în anul 2021 a avut ca motiv construirea de anexe gospodărești, de ferme zootehnice, stație de telefonie mobilă, infrastructură de apă/canal, depozit cereale, stație gaz.

Figura V.1.4.2.1
Evoluția suprafețelor scoase din circuitul agricol în județul Bistrița-Năsăud (ha)

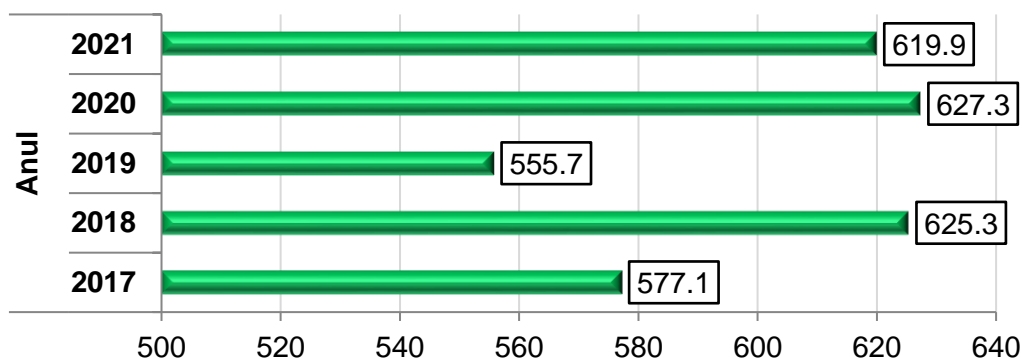
Sursa: Direcția pentru Agricultură Județeană Bistrița-Năsăud

V.1.5. EXPLOATAREA EXCESIVĂ A RESURSELOR NATURALE

V.1.5.1. Exploatarea forestieră

Conform datelor furnizate de Garda Forestieră Cluj - Garda Forestieră Județeană Bistrița-Năsăud, evoluția volumului de masă lemnoasă recoltată în perioada 2017-2021 este reprezentată în graficul de mai jos.

Figura V.1.5.1.1.
Evoluția cantității de masă lemnoasă exploatată (mii mc) în județul Bistrița-Năsăud

Sursa: Garda Forestieră Cluj, Garda Forestieră Județeană Bistrița-Năsăud

Suprafața fondului forestier nu s-a diminuat în ultimii 5 ani, suprafețele scoase definitiv din fond forestier în această perioadă fiind mici și fiind compensate prin alte suprafețe agricole oferite în schimb, care au fost împădurite.

Suprafața totală a fondului forestier la nivelul județului Bistrița-Năsăud este de 192,578 mii ha. După tipul de pădure, circa 95% din suprafața arboretelor sunt cuprinse în tipuri natural fundamentale de pădure (molidișuri pure, amestecuri de rășinoase cu fag, făgete pure, amestecuri de fag și gorun, gorunete, cărpinete, șleauri de deal cu gorun) și 5 % sunt reprezentate de tipuri derivate de pădure sau artificiale (plopișuri, salcâmete, pinete și molidișuri în afara arealului).

Schimbările climatice, reprezentate prin schimbări bruște ale vremii, de la căldură excesivă la ploi torențiale, însoțite de vânturi puternice, afectează negativ starea ecosistemelor forestiere producând doborâturi și rupturi de vânt. În perioada 2017 -2021 s-au produs doborâturi și rupturi de vânt semnificative pe raza comunelor Dumitrița, Șanț, Telciu, Rodna, Bistrița Bârgăului, Tiha Bârgăului și Prundu Bârgăului.

În anul 2020 s-a înregistrat cel mai crescut volum total de lemn recoltat din ultimii 5 ani, în anul 2020 remarcându-se o creștere a suprafeței parcursă cu tăieri de produse accidentale.

Cantitatea de masă lemnoasă recoltată în anul 2021 este ușor mai scăzută decât în anul 2020.

În anul 2020 s-au constatat pagube importante produse de incendii, înregistrându-se un număr de 20 incendii, care au afectat o suprafață totală de 106,68 ha fond forestier, dar în anul 2021 nu s-au constatat pagube produse de incendii în fond forestier. Riscul producerii de incendii apare în special în perioada de primăvară, când anumiți deținători de pajiști aprind vegetația uscată, focul putându-se extinde în fondul forestier limitrof pajiștilor.

În județul Bistrița-Năsăud au fost efectuate lucrări de regenerare a pădurilor atât în fond forestier cât și în terenuri degradate și alte categorii de terenuri din afara fondului forestier. Situația sintetică a lucrărilor de regenerare a pădurilor efectuate în anul 2021

se prezintă astfel: lucrări de regenerare - total 542 ha, din care 181 ha regenerări artificiale și 361 ha regenerări naturale.

V.2. PROTECȚIA NATURII ȘI BIODIVERSITATE: PROGNOZĂ ȘI ACȚIUNI ÎNTREPRINSE

V.2.1. REȚEAUA DE ARII PROTEJATE

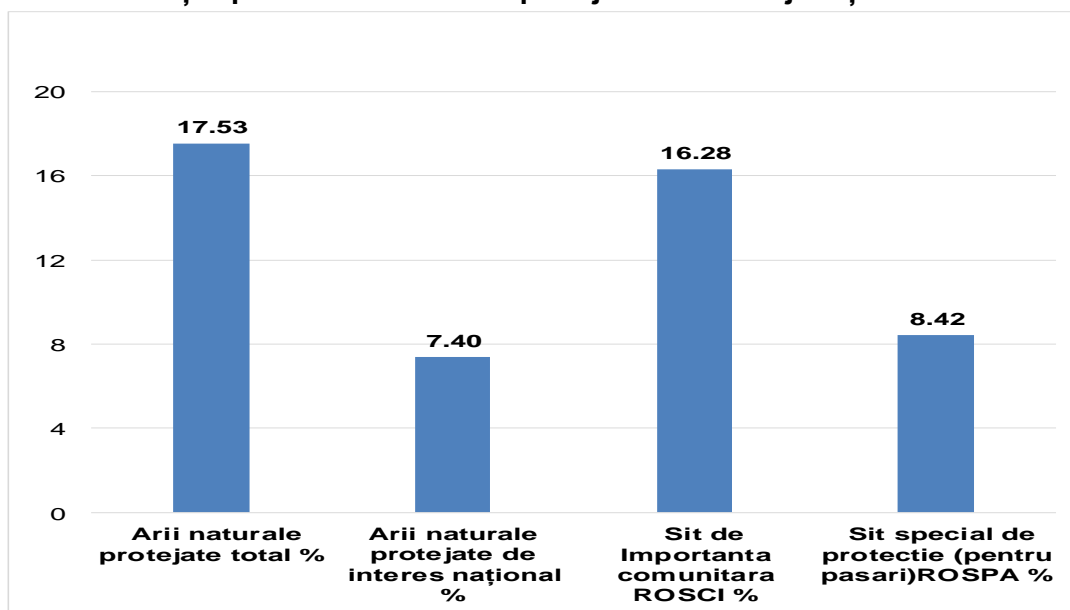
Conform O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, pentru asigurarea măsurilor speciale de protecție și conservare in - situ a bunurilor patrimoniului natural se instituie un regim diferențiat de protecție, conservare și utilizare, potrivit următoarelor categorii de arii naturale protejate:

- de interes național: rezervații științifice, parcuri naționale, monumente ale naturii, rezervații naturale, parcuri naturale;
- de interes internațional: situri naturale ale patrimoniului natural universal, geoparcuri, zone umede de importanță comunitară, rezervații ale biosferei;
- de interes comunitar sau situri „Natura 2000”: situri de importanță comunitară, arii speciale de conservare, arii de protecție specială avifaunistică;
- de interes județean sau local.

Prin intermediul proiectului INSPIRE „Realizarea de seturi de date spațiale în conformitate cu specificațiile tehnice INSPIRE pentru ariile naturale protejate, inclusiv a siturilor Natura 2000, având în vedere optimizarea facilităților de administrare a acestora”, autoritatea centrală pentru protecția mediului a urmărit revizuirea limitelor pentru ariile naturale protejate din România și siturile Natura 2000, în vederea creșterii preciziei acestora și asigurării conformității lor cu cerințele Directivei INSPIRE.

În urma analizei GIS, la nivelul județului Bistrița-Năsăud situația suprafețelor ariilor naturale protejate nu s-a modificat față de anii 2018 și 2019:

Figura V.2.1.1.
Distribuția procentuală a ariilor protejate la nivelul județului

Sursă: „Suprafața ariilor naturale protejate din UAT-urile Romaniei iunie 2018”- Crișan A. și APM BN

Prin *Hotărârea de Guvern nr. 386 din 31 martie 2021 pentru modificarea și completarea HG 230/2003 privind delimitarea rezervațiilor biosferei, parcurilor naționale și parcurilor naturale și constituirea administrațiilor acestora*, s-a modificat limita sudică a Parcului Național Munții Rodnei, suprafața parcului rămânând însă aceeași.

Vizualizarea limitelor ariilor naturale protejate, atât de interes național, cât și comunitar poate fi făcută pe site-ul Agenției Europene de Mediu la următoarea adresă: <http://maps.eea.europa.eu/EEABasicViewer/v3/index.html?appid=07661dc8a5bc446fafcfe918c91a1b1b&displaylegend=true&embed=true>. Acestea sunt datele oficiale ale limitelor ariilor naturale protejate din România, raportate de Ministerul Mediului către Agenția Europeană de Mediu sau pe adresa: http://gmlid.eu/demo/PADS_Viewer/. Pe acest site pot fi verificate, pe baza punctelor Stereo 1970, amplasarea proiectelor față de ariile naturale protejate: <http://gmlid.eu/demo/amplasament/>

Arii naturale protejate de interes național

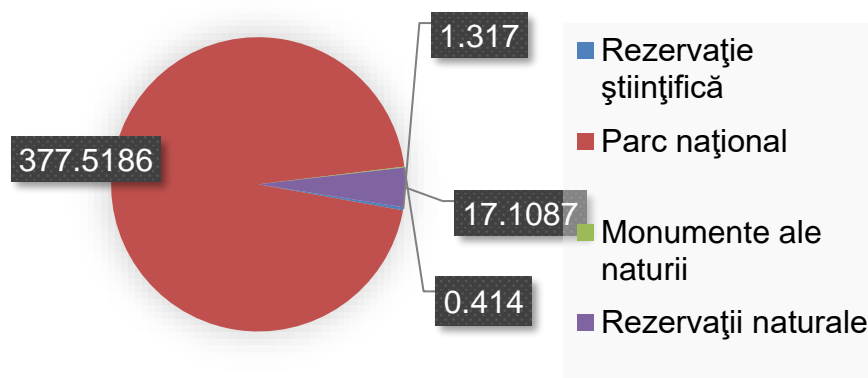
În anul 2021 în județul Bistrița-Năsăud nu au fost declarate noi arii protejate de interes național. Potrivit informațiilor de pe site-ul Agenției Europene de Mediu coroborate cu suprapunerea limitelor UAT și cu limitele ariilor naturale protejate, rezultă un număr de 31 de arii protejate de interes național, încadrate în următoarele categorii IUCN:

Tabel V.2.1.2.
Încadrarea în categoria IUCN conform Agenției Europene de Mediu

Nr.crt	Denumire categorie IUCN	Număr arii protejate
1.	IA Rezervație științifică	2
2.	II Parc național	2
3.	III Monument al naturii	19
4.	IV Rezervație naturală	8
Total		31

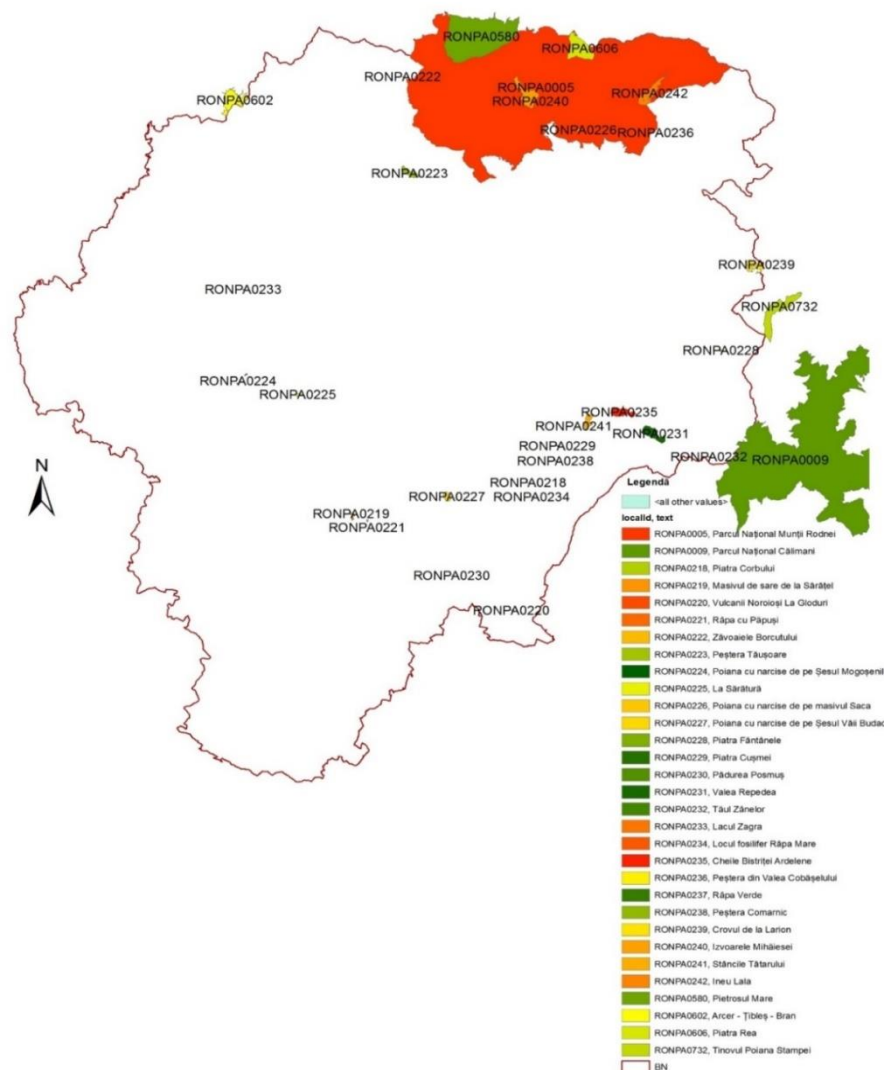
Sursă: <http://maps.eea.europa.eu>.

Figura V.2.1.1.
Suprafața ariilor protejate de interes național (kmp) județul Bistrița-Năsăud, anul 2021

Sursa: APM BN, <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/european-protected-areas-1>

Figura V.2.1.3.
Distribuția ariilor naturale protejate de interes național la nivelul județului

Sursă: Ministerul Mediului și Agenția pentru Protecția Mediului Bistrița-Năsăud

Arii naturale protejate de interes internațional

În anul 2021 în județul Bistrița-Năsăud nu au fost declarate noi arii protejate de interes internațional.

Rezervațiile biosferei sunt acele arii naturale protejate ale căror scopuri sunt protecția și conservarea unor zone de habitat natural și a diversității biologice specifice.

Parcul Național Munții Rodnei a fost declarat și Rezervație a Biosferei de către Comitetul MAB UNESCO la cea de a VI-a sesiune a Consiliului Internațional de Coordonare a Programului Om-Biosferă, care a avut loc la Paris în 1979. Rezervația Pietrosul Rodnei s-a înființat în anul 1932 – la început a fost protejat numai golul de munte din jurul Vf. Pietrosu (183 ha), mai târziu suprafața rezervației a fost extinsă ajungând la 3300 ha. În ceea ce privește baza legală actuală, Rezervația Biosferei este declarată pe aceeași suprafață cu Parcul Național Munții Rodnei.

Arii naturale protejate de interes comunitar

Autoritatea publică centrală pentru protecția mediului actualizează periodic setul de date "ariile naturale protejate din România" ca urmare a delimitării la o scară cu o precizie mai bună, ca urmare a conformării la specificațiile tehnice INSPIRE și/sau pentru asigurarea topologiei cu alte seturi de date INSPIRE proprii.

În perioada noiembrie-decembrie 2020 și în luna august 2021 au fost făcute ultimele actualizări ale Formulelor standard Natura 2000 ale ariilor protejate de interes comunitar.

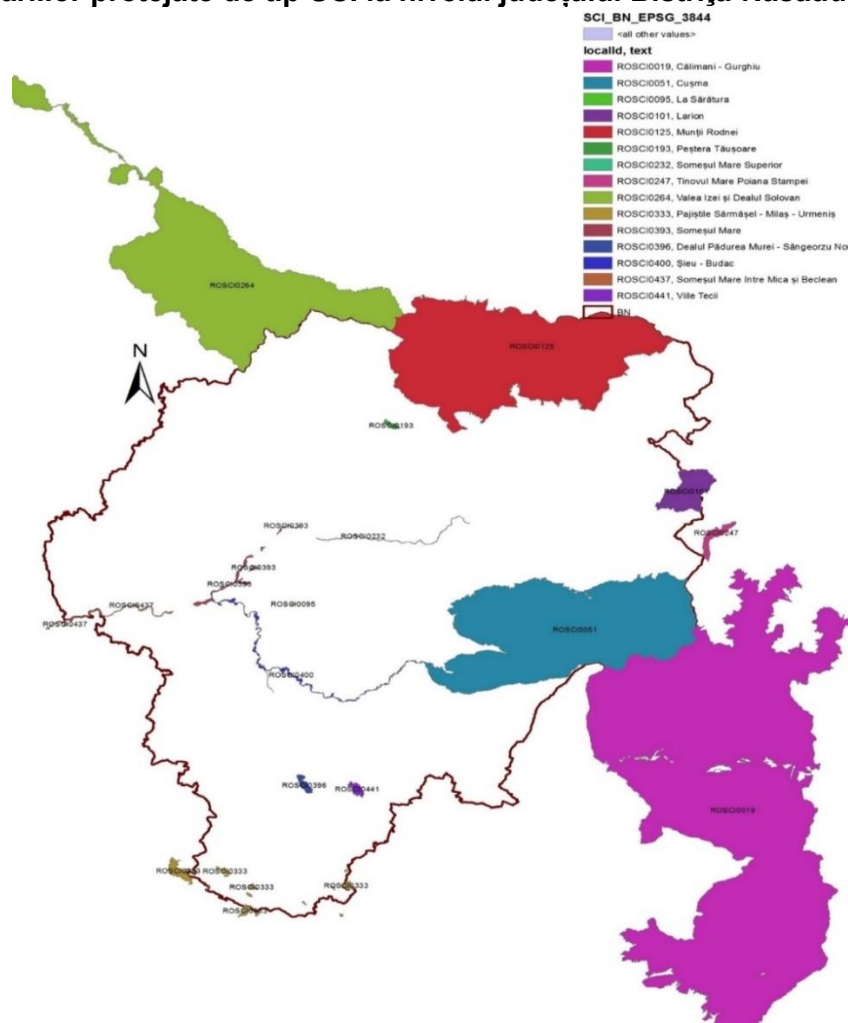
Ariile protejate de interes comunitar localizate în județul județul Bistrița Năsăud:

Tabelul V.2.1.2.**Siturile Natura 2000 de tip SCI din județul Bistrița-Năsăud în anul 2021**

Nr. crt.	Denumire	Localizare (județul)	Suprafața (ha)	
			Totală	Pe teritoriul județului B-N conform limitelor INSPIRE
1.	ROSCI0019 Călimani - Gurghiu	Bistrița-Năsăud, Harghita, Mureș Suceava	135257	11,32
2.	ROSCI 0051 Cușma	Bistrița-Năsăud, Mureș, Suceava	44084,2	44056,65
3.	ROSCI0095 La Sărătură	Bistrița-Năsăud	18	18
4.	ROSCI0101 Larion	Bistrița-Năsăud Suceava	3058,8	2201,92
5.	ROSCI0125 Munții Rodnei	Bistrița-Năsăud Maramureș	47939	38.238,93
6.	ROSCI0193 Peștera Tăușoare	Bistrița-Năsăud	131,3	131,3
7.	ROSCI0232 Someșul Mare Superior	Bistrița-Năsăud	152	152
8.	ROSCI0247 Tinovul Mare Poiana Stampei	Bistrița-Năsăud, Suceava	695,9	0,03
9.	ROSCI0264 Valea Izei și Dealul Solovan	Bistrița-Năsăud Maramureș	46937,9	30,61
10.	ROSCI0333 Pajiștile Sărmășel - Milaș - Urmeniș	Bistrița-Năsăud, Cluj, Mureș	1127.10	289,76
11.	ROSCI0393 Someșul Mare	Bistrița-Năsăud	526.30	526,30
12.	ROSCI0396 Dealul Pădurea Murei – Sângeorzu Nou	Bistrița-Năsăud	278.20	278.20
13.	ROSCI0400 Șieu - Budac	Bistrița-Năsăud	857,50	857,50
14.	ROSCI0437 Someșul Mare între Mica și Beclean	Bistrița-Năsăud Cluj	323,30	200,69
15.	ROSCI0441 Viile Tecii	Bistrița-Năsăud	264,50	264,50
Total județul Bistrița-Năsăud				87.258

Sursa: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/european-protected-areas-1și> „Suprafața ariilor naturale protejate din UAT-urile României iunie 2018” - Crișan A.

Figura V.2.1.3.
Distribuția ariilor protejate de tip SCI la nivelul județului Bistrița-Năsăud în anul 2021

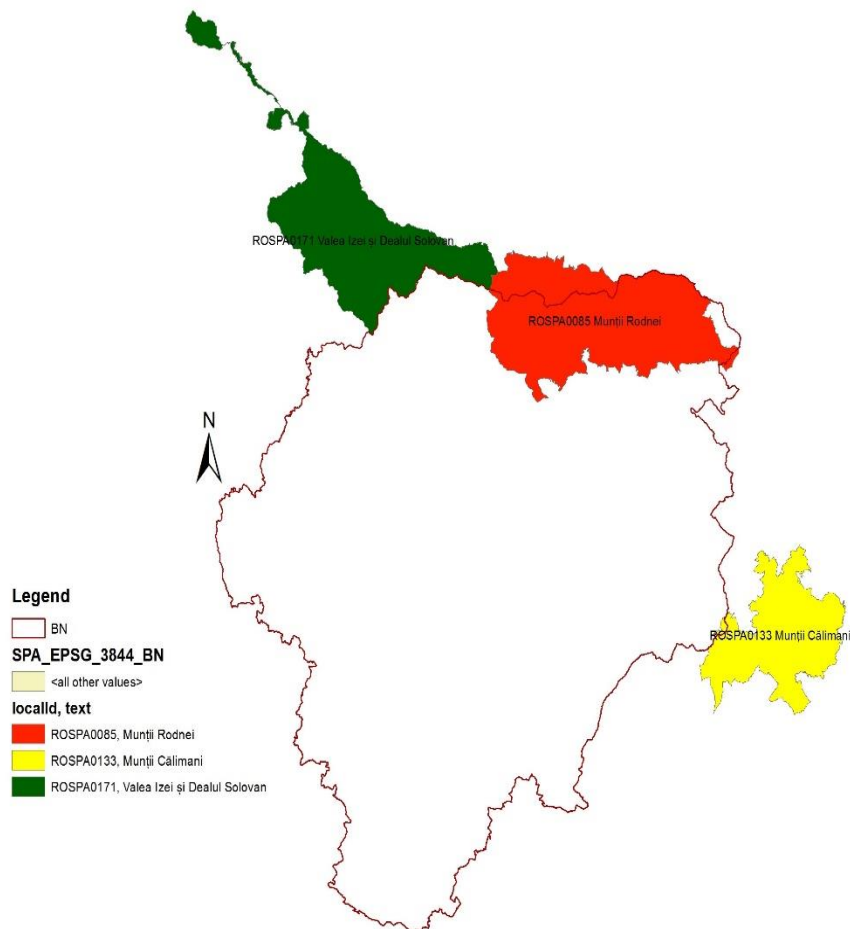
Sursă: Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și APM BN

Tabelul V.2.1.3.
Siturile Natura 2000 de tip SPA din județul Bistrița-Năsăud în anul 2021

Nr. crt.	Denumire	Localizare (județul)	Suprafața (ha)	
			Totală	Pe teritoriul județului
1	ROSPA0085 Munții Rodnei	Bistrița-Năsăud, Maramureș, Suceava	54832	44820,98
2	ROSPA0133 Munții Călimani	Bistrița-Năsăud, Harghita, Mureș, Suceava	29160	249,86
3	ROSPA0171 Valea Izei și Dealul Solovan	Bistrița-Năsăud, Maramureș,	46938	30,61
Total județul Bistrița-Năsăud				45101,45

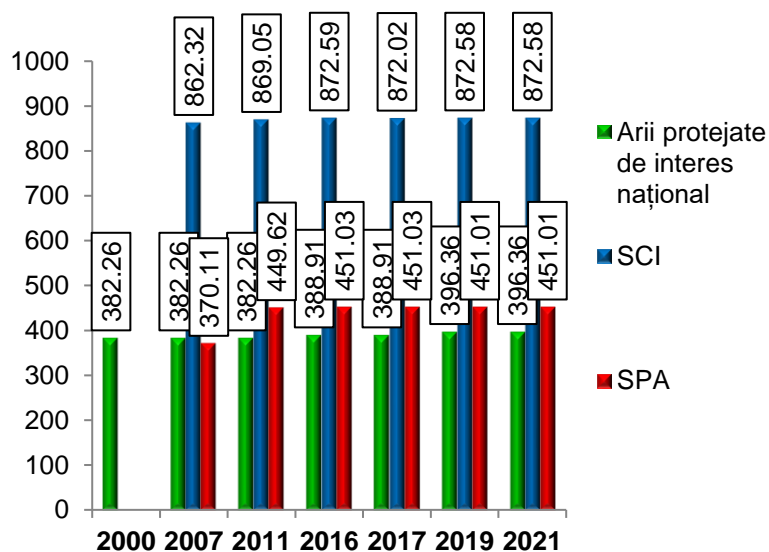
Sursa: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/european-protected-areas-1> și „Suprafața ariilor naturale protejate din UAT-urile României iunie 2018”-Crișan A.

Figura V.2.1.4.
Distribuția ariilor de protecție avifaunistică la nivelul județului Bistrița-Năsăud în anul 2021

Sursă: Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și APM BN

Figura V.2.1.5.
Evoluția suprafețelor de arii protejate, SCI și SPA (kmp) județul Bistrița-Năsăud

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Bistrița-Năsăud

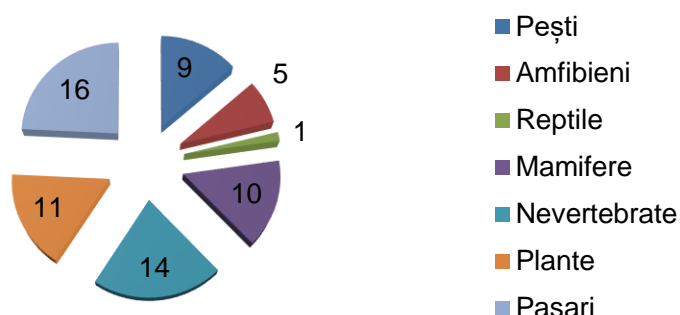
Habitatele și speciile pentru care au fost declarate arii protejate de interes comunitar în județul Bistrița-Năsăud

Marea majoritate a tipurilor de habitate pentru care au fost declarate Siturile Natura 2000 de pe raza județului Bistrița-Năsăud sunt reprezentate de habitate de pădure, între care habitatele: 9130 Păduri de fag de tip Asperulo-Fagetum, 9110 Păduri de fag de tip Luzulo-Fagetum, 91V0 Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion), 9410 Păduri acidofile de Picea abies din regiunea montană (Vaccinio-Piceetea), 9420 Păduri alpine de Larix decidua și/sau Pinus cembra, 9170 Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum, 91Y0 Păduri dacice de stejar și carpen, 91E0* Păduri aluvionare cu Alnus glutinosa și Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae).

Se adaugă habitate de pajiști, fânețe, mlaștini, tufărișuri ș.a.

Speciile pentru care sunt declarate situri Natura 2000 în județul Bistrița-Năsăud

Figura V.2.1.8.
Reprezentarea grafică după grupul din care fac parte speciile pentru care au fost declarate situri Natura 2000 în județul Bistrița-Năsăud

Sursă: Agenția pentru Protecția Mediului Bistrița-Năsăud

Managementul ariilor naturale protejate din județul Bistrița-Năsăud

Responsabilitatea administrării ariilor protejate din județ revine Agenției Naționale pentru Arii Naturale Protejate, cu excepția celor care au constituite structuri de administrare.

Administrația Parcului Național Munții Rodnei R.A. administrează Parcul Național Munții Rodnei, ROSCI0125 Munții Rodnei, ROSPA0085 Munții Rodnei și cele patru arii protejate de interes național de pe raza județului, incluse în parc.

În cursul anului 2016 au fost aprobate prin ordin de ministru planurile de management pentru 3 situri Natura 2000 și ariile naturale protejate de interes național care sunt incluse în acestea: ROSCI0101 Larion (cu aria protejată de interes național Crovul de la Larion), ROSCI0193 Peștera Tăușoare (cu aria protejată de interes național Peștera Tăușoare) și ROSCI0051 Cușma (cu ariile protejate de interes național: Stâncile Tătarului, Comarnic, Râpa Verde, Cheile Bistriței Ardelene, Locul Fosilifer Râpa Mare, Tăul Zânelor, Valea Repedea, Piatra Cușmei, Piatra Corbului)

În anul 2019 a fost aprobat prin Ordinul nr. 307/2019, Planul de management și regulamentul Parcului Național Munții Rodnei, ale ROSCI0125 Munții Rodnei, ale ROSPA0085 Munții Rodnei și ale celorlalte arii naturale protejate de interes național incluse.

Administrația Parcului Național Călimani R.A. administrează Parcul Național Călimani. Parcul Național Călimani nu are plan de management aprobat.

Proгноze și acțiuni întreprinse

Implementarea celor două directive ale Uniunii Europene - Directiva Habitate și Directiva Păsări, prin crearea și instituirea regimului de arie naturală protejată pentru situri de importanță comunitară și pentru arii de protecție specială avifaunistică, reprezintă un prim pas în conservarea biodiversității și menținerea stării de conservare favorabilă a habitatelor naturale.

Pentru un management eficient al ariilor naturale protejate este absolut necesară realizarea planurilor de management și aprobarea acestora prin acte normative, alocarea de resurse financiare astfel încât măsurile de conservare să poată fi implementate. Este necesară de asemenea realizarea unor studii în teren pentru stabilirea stării de conservare a speciilor și habitatelor pentru care au fost declarate ariile naturale protejate și măsurile care se impun pentru păstrarea stării de conservare favorabilă în cazul unora sau îmbunătățirea stării de conservare în cazul celor care se impun.

În acest sens Agenția pentru Protecția Mediului Bistrița-Năsăud implementează în perioada decembrie 2019 - noiembrie 2022 proiectul *"Elaborarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 ROSCI0393 Someșul Mare, ROSCI0232 Someșul Mare Superior, ROSCI0400 Șieu-Budac, ROSCI0437 Someșul Mare între Mica și Beclean, ROSCI0095 La Sărătură, ROSCI0396 Dealul Pădurea Murei-Sângeorzu Nou și ROSCI0441 Viile Tecii și ariile protejate de interes național 2202 Masivul de sare de Sărățel și 2208 La Sărătură"* cod SMIS 124398.

Ariile protejate care au legătură cu factorul de mediu apă sunt cele pentru care nu există suficiente date cu privire la prezența, efectivele și distribuția speciilor de pești, a mamiferelor (ex. *Lutra lutra*), amfibieni și reptile pentru care au fost determinate aceste situri, fiind astfel îngreunată evaluarea impactului planurilor, proiectelor și activităților asupra acestora.

Ca și în anii anteriori, principalele presiuni antropice exercitate asupra factorilor naturali, cu repercusiuni asupra biodiversității sunt reprezentate de: exploatarea nisipului și pietrișului din albiile minore/majore, dezvoltarea rezidențială și turismul necontrolat, deteriorarea și fragmentarea habitatelor naturale prin realizarea proiectelor de infrastructură, exploatarea forestieră, modificarea structurii vegetației, utilizarea resurselor biologice, intruziunea umană și modificarea ecosistemelor naturale, modificarea utilizării terenurilor – trecerea de la pășuni/terenuri împădurite la terenuri arabile sau suprafețe construite, supra-pășunatul, modificarea sistemelor naturale, utilizarea pesticidelor și poluarea apelor, incendiile de vegetație și de pădure.

Starea de conservare a speciilor și habitatelor din siturile Natura 2000 din județul Bistrița-Năsăud

conform datelor din planurile de management realizate, din Formularele Standard și din Deciziile M.M.A.P. – Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate privind aprobarea Normelor metodologice privind implementarea obiectivelor de conservare

Dintre speciile de animale și de plante din ROSCI0051 Cușma:

- 4 specii sunt în stare de conservare favorabilă, respectiv 1 specie de insecte (*Callimorpha/Euplagia quadripunctaria*) și cele 3 specii de mamifere (*Canis lupus*, *Lynx lynx*, *Ursus arctos*)
- 9 specii sunt în stare de conservare nefavorabilă-inadecvată, respectiv 2 specii de pești, 3 specii de amfibieni, 3 specii de insecte și 1 specie de plante
- 2 specii sunt în stare nefavorabilă - rea: 1 specie de amfibieni și 1 specie de plante,
- 3 specii (2 de pești și 1 de insecte) au starea de conservare necunoscută.

Din cele 12 habitate pentru care a fost declarată aria protejată, 6 sunt în stare de conservare favorabilă (6520, 91E0*, 91V0, 9110, 9130 și 9410), 4 habitate în stare

nefavorabilă-inadecvată (91Y0, 4060, 4070* și 7230) și 2 habitate în stare nefavorabilă-rea (91D0* și 7140).

Starea de conservare a speciilor de lilieci din ROSCI0193 Peștera Tăușoare este favorabilă, iar în cazul sitului ROSCI0101 Larion habitatul 91D0* turbării cu vegetație forestieră are stare de conservare favorabilă, iar cele 4 specii de faună din Formularul standard au stare de conservare nefavorabilă-inadecvată.

În Parcul Național Munții Rodnei - ROSCI0125 Munții Rodnei starea de conservare a celor 37 de specii din formularul standard este următoarea: 18 specii sunt în stare de conservare favorabilă, 12 în stare de conservare nefavorabilă-inadecvată, 2 în stare de conservare nefavorabilă-rea și 5 în stare de conservare nefavorabilă. Din cele 26 habitate de interes comunitar, 10 sunt în stare de conservare favorabilă, 11 în stare de conservare nefavorabilă-inadecvată, 3 în stare de conservare nefavorabilă-rea și 2 în stare de conservare nefavorabilă.

În ROSPA0085 Munții Rodnei, din cele 16 specii din formularul standard 15 specii sunt în stare de conservare favorabilă și 1 specie este în stare de conservare nefavorabilă.

Conform *Deciziei M.M.A.P. – Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate nr. 576/23.11.2020 privind aprobarea Normelor metodologice privind implementarea obiectivelor de conservare din Anexa la Ordinul M.M.A.P. nr. 307/2019 privind aprobarea planului de management și al regulamentului Parcului Național Munții Rodnei, ale ROSCI0125 Munții Rodnei, ale ROSPA0085 Munții Rodnei și ale celorlalte arii naturale protejate de interes național incluse*, în ROSPA0085 Munții Rodnei sunt menționate 19 specii nou identificate, care lipsesc din Formularul Standard, 15 dintre acestea având starea de conservare favorabilă și 4 nefavorabilă.

Speciile de mamifere ursul brun, lupul și râsul sunt în stare favorabilă de conservare atât în situl Cușma, cât și în Munții Rodnei și sunt în stare de conservare nefavorabilă-inadecvată în situl Larion.

Lutra lutra (vidra) este în stare de conservare nefavorabilă în Munții Rodnei.

Starea de conservare a speciilor de amfibieni și reptile din ROSCI0051 Cușma este nefavorabilă-inadecvată pentru Bombina variegata (buhai de baltă cu burta galbenă), Triturus montandoni (triton carpatic) și Triturus vulgaris ampelensis (triton comun transilvănean) și nefavorabilă-rea pentru Triturus cristatus (triton cu creastă), în timp ce în Munții Rodnei starea de conservare a speciilor Bombina variegata, Triturus montandoni și Triturus cristatus este favorabilă.

De asemenea un statut de conservare nefavorabil-inadecvat la nivelul siturilor Cușma și Munții Rodnei o au și speciile de pești mreana vânătă și zglăvocul, iar chișcarul are stare de conservare nefavorabilă-rea în Munții Rodnei și necunoscută în Cușma.

Marea majoritate a speciilor de insecte sunt în stare de conservare nefavorabilă-inadecvată, doar *Calliomorpha quadripunctaria* fiind în stare de conservare favorabilă atât în Munții Rodnei cât și în Cușma.

Conform datelor din Planul de management al ROSCI0051 Cușma, coroborate cu datele din Formularul Standard actualizat și din Decizia M.M.A.P. – A.N.A.N.P. privind aprobarea Normelor metodologice privind implementarea obiectivelor de conservare, aproximativ 57% din suprafața ariei protejate este ocupată de habitate de interes comunitar. Din suprafața totală ocupată de habitate de interes comunitar pe raza sitului (25091,37 ha): cca. 96,67 % este acoperită de habitate în stare de conservare favorabilă, cca. 3,28 % este acoperită de habitate în stare de conservare nefavorabilă-inadecvată și cca. 0,05% este acoperită de habitate în stare de conservare nefavorabilă-rea.

Conform datelor din Planul de management al Parcului Național Munții Rodnei, ROSCI0125 Munții Rodnei și ROSPA0085 Munții Rodnei și a ariilor protejate incluse, coroborate cu datele din Formularul Standard actualizat și din Decizia M.M.A.P. –

A.N.A.N.P. privind aprobarea Normelor metodologice privind implementarea obiectivelor de conservare, aproximativ 52,5% (25241 ha) din suprafața parcului este ocupată de habitate de interes comunitar. Din suprafața totală ocupată de habitate de interes comunitar pe raza sitului: cca. 43,69 % este acoperită de habitate în stare de conservare favorabilă, cca. 9,95 % este acoperită de habitate în stare de conservare nefavorabilă, cca. 46,15 % este acoperită de habitate în stare de conservare nefavorabilă-inadecvată și cca. 0,21% este acoperită de habitate în stare de conservare nefavorabilă-rea.

Este necesară implicarea tuturor factorilor interesați pentru îmbunătățirea stării de conservare a habitatelor și speciilor, și aducerea lor în stare de conservare favorabilă.

Întocmit
Nicoleta Șomfelean